

Associació Internacional de

Ciutats Educadores

17
Butlletí
informatiu
2013

CIUTATS
EDUCADORES PER A
UN MÓN MILLOR

Foto: Pere Cornellas

experiència

Transformació urbana del centre històric de Granollers

Capital del Vallès Oriental, Granollers és una ciutat de 60.600 habitants que es troba a 25km de Barcelona. La seva situació geogràfica ha marcat l'evolució de la ciutat com a població de pas cap a les comarques de l'interior de Catalunya i cap a França, que ha comportat el desenvolupament d'una indústria diversificada, una oferta comercial de qualitat i una àmplia programació cultural, esportiva i de lleure. Granollers és membre del Comitè Executiu de l'AICE i entre els anys 2007 i 2009 va coordinar la RECE.

Granollers impulsa la transformació del seu centre històric mitjançant un procés participatiu que ha permès adequar aquest espai a diversos usos tenint en compte les necessitats dels veïns.

La ciutat va engegar un procés de participació ciutadana per tal de transformar el seu centre històric -principal nucli d'activitat comercial del municipi i de la comarca- en una gran zona de vianants. L'objectiu era tancar el centre a la circulació de vehicles i disposar d'un espai urbà de qualitat pensat per a fomentar la convivència i la cohesió social, dinamitzar l'activitat comercial i acollir la celebració d'actes culturals, esportius i socials.

L'Ajuntament ha dut a terme aquest procés de transformació urbana amb la implicació de totes les àrees municipals i introduint en el projecte les propostes de la ciutadania. Amb aquesta finalitat, es va constituir una comissió de seguiment formada per polítics i tècnics municipals, l'empresa constructora, representants de les associacions de veïns, comerciants i persones interessades a títol individual. Alhora, es van articular diverses taules de treball encarregades de mantenir informada la ciutadania sobre les diferents actuacions del projecte i de l'evolució de les obres, com també de recollir els seus suggeriments.

Gràcies a aquest procés participatiu que s'ha mantingut durant totes les fases del (continua a la pàg. 2)

editorial

Amb el lema "Imaginar la societat, construir la democràcia", s'ha celebrat a Rabat (Marroc) el IV Congrés de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU) i la II Cimera Mundial de Líders Locals i Regionals. Aquest congrés ha estat una ocasió de celebració, no solament perquè ha coincidit amb el desè aniversari de la creació de la principal organització mundial d'autoritats locals i regionals, de la qual l'AICE és membre, sinó molt especialment perquè s'han complert 100 anys de Moviment Municipalista Internacional, des que va néixer la primera associació internacional d'autoritats locals a Gant (Bèlgica).

El Moviment Municipalista ha jugat un paper clau en la construcció del camí cap a la pau després de les dues guerres mundials, en la promoció del desenvolupament local i en la creació de lligams entre ciutats que han passat a ser l'actual font de cooperació internacional. Al llarg d'aquests cent anys de moviment i gràcies al compromís dels governs locals, s'han fet importants progressos no exempts, però, de dificultats. La centralització, la manca de recursos o l'escassa visibilitat de les ciutats en el pla internacional continuen essent alguns dels obstacles a què encara hem de fer front.

(continua a la pàg. 3)

Transformació urbana del centre històric de Granollers

projecte, l'actuació urbanística duta a terme en el centre de la ciutat ha comptat amb un alt grau de consens social i ha estat valorada molt favorablement per les diferents parts implicades.

Entre altres intervencions, s'han creat nous aparcaments i s'han dissenyat nous itineraris per a la circulació de vehicles; s'ha estudiat la necessitat de disposar d'espais lliures per a l'organització d'actes culturals; s'ha escollit el mobiliari urbà i la seva ubicació tenint en compte les necessitats de les persones

Foto: Pere Cornellas

amb mobilitat reduïda; s'ha triat un paviment de qualitat perquè s'hi puguin celebrar actes diversos, i s'han creat zones de jocs infantils i àrees enjardinades en diferents places, el manteniment de les quals ha estat assumit voluntàriament pels mateixos veïns. Aquesta remodelació ha permès, d'altra banda, redescobrir el patrimoni històric de la ciutat i contribuir a la seva conservació.

La transformació urbana viscuda ha estat notable i el procés de participació establert ha esdevingut un model de gestió relacional a seguir en totes les actuacions urbanístiques futures de la ciutat. El centre de Granollers és ara una zona d'esbarjo i de passeig, un lloc de trobada i de celebració d'una gran varietat d'activitats culturals, lúdiques i esportives. Aquesta transformació, a més, ha donat un gran impuls al comerç i als establiments de restauració del centre històric, amb una zona de vianants que ja ocupa 36.000 metres quadrats de superfície.

Ara l'objectiu és continuar ampliant aquesta zona per a vianants i crear-ne d'altres en els diferents barris de la ciutat, seguint la línia d'un model de ciutat amable, equilibrada i

cohesionada, d'una Ciutat Educadora que situa les persones en el centre de les seves prioritats.

Més informació de l'experiència al web www.edcities.org

presenta:
Ajuntament de Granollers

contacte: Albert Camps i Giró,
regidor d'Obres i Projectes
e-mail: acamps@ajuntament.granollers.cat

xarxes de ciutats

★ XI Trobada de la RECE

Gandia ha acollit, del 16 al 18 d'octubre, l'XI Trobada de la RECE, sota el lema "**L'educació, una constant en la vida**". Les conferències i les experiències presentades han girat al voltant de tres eixos temàtics: la promoció de la lectura; les noves tecnologies i la ciència a l'abast de tothom, i, finalment, la salut, estils de vida saludables i bons hàbits. Rivas-Vaciamadrid serà la ciutat coordinadora de la xarxa per al proper període.

Foto: Juanjo Peret

★ V Trobada de la Xarxa Àsia-Pacífic

El 26 de setembre es va celebrar a la ciutat de Suncheon (República de Corea) la V Trobada de la Xarxa Àsia-Pacífic, en la qual es va aprovar el pla d'acció de la xarxa per al 2014 i en què es va renovar el comitè de coordinació de la Xarxa, mantenint la continuïtat de Changwon com a ciutat coordinadora amb el suport de les ciutats de Gunsan i Suseong.

★ I Trobada de Ciutats Educadores de l'Amèrica Llatina

Prop de 120 representants de 38 ciutats de 9 països es van reunir a Rosario (Argentina) del 3 al 5 de setembre amb motiu de la I Trobada de Ciutats Educadores de l'Amèrica Llatina. Sota el lema "**El paper de les ciutats per a la inclusió social**", es van organitzar un seguit de conferències, taules de debat i tallers amb la finalitat de promoure el XIII Congrés

Internacional de Ciutats Educadores. D'altra banda, també es van reunir les distintes xarxes temàtiques i territorials llatinoamericanes.

Foto: Silvio Moriconi

★ Assemblea General de la Xarxa Francesa

120 delegats van assistir a l'Assemblea General de la Xarxa Francesa celebrada a Montpeller els dies 5 i 6 de juliol. En l'Assemblea es van debatre qüestions com ara la petita infància, l'èxit escolar o els projectes educatius locals.

Més informació a www.edcities.org

entrevista

Sr. José Ulisses Correia e Silva Alcalde de Praia, Cap Verd

Quines són les potencialitats de la ciutat de Praia i quins reptes afronta?

El gran repte és fer de la capital d'un país amb un PIB per càpita de prop de 3.500 dòlars, una ciutat segura, organitzada, bonica, neta, cosmopolita, competitiva i dinàmica des del punt de vista econòmic i cultural.

És un repte difícil, certament. No hi ha al món gaires exemples de països pobres, o fins i tot de renda mitjana, que tinguin ciutats organitzades i qualificades. En moltes ciutats africanes es constata que el baix nivell de renda de les persones i la pressió demogràfica dificulten l'estructuració i l'organització dels espais urbans. Les conseqüències són ben conegudes pel que fa al creixement desenfrenat del comerç informal, com també pel que fa al transport, a l'ocupació de la via pública i del sòl, la construcció i el sanejament.

A Praia apostem per les potencialitats de la ciutat per a superar aquest repte. Som un país jove amb estabilitat política, obert al món, amb una important diàspora i amb una gran maleabilitat i capacitat de superació i d'adaptació.

Quina és la idea de ciutat per a la qual treballa l'actual equip de govern?

Treballem per fer de Praia una ciutat inclusiva, emprenedora, cosmopolita, amb

una ciutadania responsable que se senti constructora del present i del futur de la ciutat, orientada per un lideratge motivador.

Volem que tota la ciutadania s'identifiqui amb Praia i que adopti una actitud positiva envers la seva ciutat. Per aquest motiu és prioritari continuar invertint en espais públics i en equipaments com ara places amb accés a internet gratuït per als joves, parcs infantils, equipaments per a la pràctica d'exercici físic a l'aire lliure i carrers per a vianants.

Què aporta a la gestió municipal el fet de prendre consciència del vessant educatiu de les diferents polítiques que es duen a terme?

La ciutat és, sobretot, un gran compromís dels seus ciutadans i ciutadanes amb el lloc on han nascut o que han adoptat, amb el lloc on viuen i treballen. I aquest compromís solament és possible si, a més dels instruments institucionals com ara les lleis, els reglaments i l'autoritat, existeix una bona educació ciutadana que permeti a cadascú interioritzar la idea que cal situar-se en primera línia en la promoció i la defensa dels espais comuns. Per això és fonamental que el concepte de ciutat educadora sigui present transversalment en les diferents polítiques municipals.

Una de les decisions més difícils de prendre a l'inici del seu mandat va ser la retirada dels venedors ambulants de la zona del Plateau. Quin paper hi va tenir la pedagogia urbana?

La pedagogia hi va tenir un paper important. Ens vam reunir amb un gran nombre de venedors i els vam argumentar que no era possible continuar amb aquell estat lamentable del Plateau (el centre històric de la ciutat), tant a nivell sanitari, de mobilitat dels vianants i del transport de mercaderies, així com a nivell d'imatge, a causa de l'ocupació dels carrers. En aquesta trobada es va fer evident la necessitat d'organització i d'acompliment de les normes. Vam fer obres en un altre mercat, a Sucupira, per reubicar-hi més venedors... Amb la desocupació de la via pública, vam poder requalificar el carrer 5 de Julho, que ha passat a ser un carrer de vianants, de qualitat.

D'altra banda, durant dos anys vam oferir formació a més de 1.600 venedores informals sobre qüestions relacionades amb la salut pública, l'autoestima i la gestió de petits negocis amb la intenció de millorar la seva relació amb l'espai públic i amb els mercats, com també de fer prosperar els seus negocis.

editorial

CGLU, com a hereva directa del moviment, ha volgut celebrar el centenari amb una exposició en què es recreen cronològicament els moments clau de l'intercanvi i la cooperació municipal, a més de convidar a la cimera ponents de reconegut prestigi internacional que han compartit les seves reflexions sobre el passat, el present i el futur d'aquest moviment. La cimera ha esdevingut, així, una ocasió d'anàlisi dels avenços assolits i una oportunitat de debat i definició conjunta de les noves prioritats de les ciutats i les regions per al segle XXI.

Per a donar continuïtat a aquests avenços del moviment municipalista, és fonamental que la veu de les ciutats sigui present en les negociacions internacionals. En aquesta línia, CGLU treballa en la redefinició dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni post 2015 i en la preparació del camí cap a la Conferència Hàbitat III que tindrà lloc l'any 2016.

Secretariat de l'AICE

c/ Avinyó 15, 4ª planta
08002 Barcelona
Tel. + 34 93 342 77 20
Fax. +34 93 342 77 29
E-mail: bidce@bcn.cat

Quins aspectes li agradaria treballar amb altres ciutats de l'AICE?

Principalment, el paper dels mitjans de comunicació social en la promoció del canvi d'actituds i comportaments inspirats en el concepte de ciutat educadora.

Per a més informació: www.edcities.org

experiència

Aprent a cuidar la nostra gent gran, una proposta de Montevideo

L'envelliment de la població planteja la necessitat, cada vegada més gran, de fer front a aspectes vinculats a l'atenció a la gent gran. Segons un informe de la Comissió Econòmica per a l'Amèrica Llatina i el Carib de l'any 2000, a l'Uruguai prop de la meitat de les llars té almenys una persona gran.

Montevideo, la capital de l'Uruguai, és una de les ciutats de l'Amèrica Llatina amb una població més envellida. Amb 1.350.000 habitants (dada del 2011), les persones de més de 60 anys representen el 19%. Es tracta principalment d'una població femenina que, en la majoria dels casos, no ha pogut accedir al mercat laboral i, per tant, no disposa d'una pensió de jubilació.

Les persones grans són en bona part autosuficients, però en el moment que es produeixen situacions de dependència, l'atenció d'aquestes persones acostuma a recaure en la família, i són sobretot les dones les qui assumeixen aquesta responsabilitat. Generalment, però, els familiars no disposen d'una preparació específica per a fer front a situacions de dependència, les quals poden

comportar sobrecàrrega i estrès en el cuidador.

Davant d'aquesta realitat, la Secretaria de la Gent Gran de l'Ajuntament de Montevideo va engegar, l'any 2010, el programa "Aprent a cuidar la nostra gent gran", que consisteix a realitzar cursos de capacitació que ofereixen eines per a millorar l'atenció i la qualitat de vida de la gent gran, mitjançant l'adquisició d'aprenentatges a partir de coneixements teòrics i de l'intercanvi d'experiències.

Un equip multidisciplinari format per psicòlegs, treballadors socials, metges de geriatria, infermers, nutricionistes, odontòlegs, professors d'educació física, etc., s'encarrega d'impartir el curs taller. Així, aquest curs de 30 hores ofereix coneixements sobre nutrició, higiene personal, salut bucal, mobilitat, activitat física, administració de medicaments, prevenció d'afeccions, etc., i eines per a detectar, prevenir i abordar l'estrès en el cuidador.

El curs és gratuït i es fa en diferents centres municipals de tota la ciutat per tal de facilitar-ne la participació. En la implementació del programa hi intervenen diferents dependències

L'Ajuntament de Montevideo ofereix cursos de formació per a millorar l'atenció a la gent gran i respondre a les necessitats dels cuidadors.

municipals, com també diverses institucions: el Ministeri de Salut Pública, el Ministeri de Desenvolupament Social, el Ministeri d'Educació i Cultura, el Banc de Previsió Social, la Universitat de la República, etc.

Fins al dia d'avui s'han capacitat 250 persones, amb un perfil formatiu molt heterogeni, que abasta des de persones amb estudis bàsics fins a persones amb una formació universitària. Segons les enquestes realitzades, el curs és valorat positivament pels participants en el 98% dels casos, tant pel que fa als aspectes curriculars com als intercanvis que tenen lloc amb la resta del grup de formació i amb l'equip tècnic participant.

presenta: Ajuntament de Montevideo,
Secretaria de la Gent Gran

contacte: Sra. Susana Rodríguez
e-mail: secretariaadultomayor@gmail.com

saps que...

- ★ Sorocaba acollirà una nova **reunió de la Xarxa Brasil** el 28 de novembre.
- ★ La propera **reunió del Comitè Executiu** es farà a Barcelona els dies 15 i 16 de novembre.
- ★ Convidem les ciutats a participar al **Fòrum Mundial Educasport**, que tindrà lloc a París del 26 al 28 de novembre, on l'AICE coordinarà una taula rodona.
- ★ El període de **presentació de candidatures** per a optar a l'organització del **XIV Congrés Internacional de l'AICE**, previst per a l'any 2016, romandrà obert fins al 15 de gener.
- ★ Lisboa, amb l'experiència "L'esport m'inspira", i Madrid, amb "La ciutat dels nens", han guanyat el **Premi Dubai 2012 de millors pràctiques**.
- ★ Els ajuntaments de Munic i Mèxic DF han estat guardonats amb el **Premi C40 Siemens de lideratge climàtic** per les seves iniciatives en matèria d'energia verda i de millora de la qualitat de l'aire.

les veus de les ciutats

1. Malargüe (Argentina) promou la inclusió social de les persones amb discapacitat a través del taller de producció protegit **Cùmelén**, que ofereix una sortida laboral a aquest col·lectiu, a més de reforçar-ne la seva autoestima i reconeixement social.

2. Playa del Carmen (Mèxic) promou la protecció del medi ambient mitjançant el **programa Quilo Verd**, que consisteix en l'intercanvi de quilos de residus reciclables per

plantes autòctones de la regió, destinades a enjardinar el pati propi o les àrees verdes de la comunitat.

3. Amb la iniciativa "**Avui vaig al cafè... a escoltar poesia**", l'Ajuntament de **Trofa** (Portugal) vol acostar la poesia a la població i trencar amb la connotació elitista que l'envolta. Un dia al mes, s'organitzen als cafès de la ciutat recitals de poesia d'autors portuguesos.